

De Hallen Werk aan nieuwe functie voor oude tramremise na lange discussies nu op schema

Blij met oude muren en nieuwe burenen

Het was een hoofdpijndossier, maar zaterdag tijdens de Dag van de Bouw bleek iedereen blij met de verbouwing van De Hallen, de oude tramremise in Amsterdam-West.

JANNELOES PEN

De buurman van om de hoek constateert dat het tempo er flink in zit. "Het schiet enorm op. Er is beton weggehakt, plafonds zijn opgeknapt en er is veel weggebroken. Het was een grote bouwval. Het complex is door het stadsdeel flink verwaarloosd. We zagen het gebouw instorten."

Hij is zeer ingenomen met de nieuwe plannen voor De Hallen, de voormalige tramremise in Amsterdam-West. Straks past het pand met kleine bedrijven, een hotel, fietsenmakerij, bibliotheek en horeca helemaal in zijn buurtje. "Veel beter dan het oorspronkelijke idee hier het grootste uitgaanscentrum van West-Europa van te maken."

Buurtbewoners, kunstenaars, oude en toekomstige ondernemers namen tijdens de Dag van de Bouw zaterdag een kijkje. De buurt is blij dat het woonsamenlevingscomplex na jaren leegstand uiteindelijk wordt opgeknapt.

De oude tramremise was in 1902 de grootste stalling en de centrale werkplaats voor Amsterdamse trams. Halverwege de jaren negentig ging de werkplaats naar Diemen en werden de trams verplaatst naar Zuid. De gemeente had andere plannen met het gebouw. In 2004 wilde Harry de Winter er een groot uitgaanscentrum van maken. Dat schrikte de buurt af. Lange tijd kwam er niets van de grond. Eind 2011 liet het stadsdeel weten met architect André van Stigt en diens tramremise Ontwikkelingsmaatschappij (Trom) in zee te gaan. Er komen onder meer een hotel, bioscoopzalen, horeca, tv studio's, een fietswerkplaats en bibliotheek in het complex.

In De Hallen zaten vroeger allerlei kleine bedrijven. Patricia Gillissen,

Een ijsje eten in wat ooit een tramwerkplaats was en straks een winkelpassage moet zijn.

FOTO JEAN-PIERRE JANS

meubelmaker, en Yvonne Postumus, stoffeerder, hebben jaren in de oude tramremise gewerkt. "Daar, achter die blauwe deur had ik mijn bedrijf," zegt Gillissen, die vandaag is gekomen omdat zij het pand weer eens van binnen wilde zien. "Dit was ons huis. Een waanzinnig fijne plek om te werken. Wij moesten er na verloop van tijd halsoverkop uit omdat er allerlei plannen waren. Het lag vervolgens bijna tien jaar stil."

"Een heel inspirerende tijd," zegt Postumus ook. "We waren beginnende ondernemers: ontwerpers, fotografen, theatermensen. Ik ben voor het eerst weer terug. Dit is voor mij

een *sentimental journey*." Ze klimt op een trapje om haar oude werkplaats te bekijken. "Na De Hallen ben ik naar een broedplaats gegaan. Maar niet voor heel lang. Ik ben vervolgens maar een baan gaan zoeken."

In een van de lege ruimtes elders in het pand zit fotograaf Caspar Veeger op een bankje, op amper een halve meter afstand een kale muur te fotograferen. "Ik ben hier speciaal naar toe gekomen om foto's te maken voor een expositie. Ik fotografeer verwerde muren en roestige objecten. Alles wat met verval te maken heeft. Nou, dan zit ik hier wel goed." Hij laat de foto's zien die hij inmiddels heeft ge-

maakt. "Er zitten wel leuke dingen bij hoor."

Achter in het gebouw hangen grote foto's waarop te zien is hoe het er straks allemaal uit komt te zien. Een strak geheel. De bezoekers die voor de foto's staan, zijn vooral blij dat de oude elementen van het industriële pand, zoals de pilaren, het dak en de vormgeving behouden blijven.

Van Stigt loopt ook rond in het complex. "Een architect moet luisteren naar een gebouw en niet te veel eraan toevoegen." Hij wijst naar het gedeelte waar straks de horeca komt. "Kijk hoe mooi licht het daar is. Perfecte plek voor horeca, vanwege het dak.

En dat deel eraast is weer een hele donkere plek. Ideaal voor een filmzaal." De industriële uitstraling van het pand mag niet verloren gaan, vindt hij. Dat hier ooit een oude remise heeft gestaan, moet men blijven zien. Langs de muren staan grote foto's van vroeger waarop de tramrails nog te zien zijn.

Buurtbewoner Nettie Aalbers is vandaag ook komen kijken. "Jarenlang zagen we alleen maar verval. Nu wil ik wel eens weten hoe het er van binnen uit ziet. Dit moet hartstikke mooi worden. Ik heb de foto's al bekeken. Die zien er in ieder geval spectaculair uit."